

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

**Навчально-науковий інститут педагогіки, психології,
підготовки фахівців вищої кваліфікації**

Кафедра психології та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

проф. Блажко О.А.

08 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

підготовки бакалавра

галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки)

Освітньо-професійна програма Середня освіта. Природничі науки

Природничо-географічний факультет

Вінниця – 2024 рік

Робоча програма «Загальна психологія» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014.15 Середня освіта (Природничі науки)
Освітньо-професійна програма Середня освіта. Природничі науки
Мова навчання українська
«26» червня 2024 р. 13 с.

РОЗРОБНИК: Габа І. М., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Паламарчук О. М., доктор психологічних наук, професор кафедри психології та соціальної роботи
2. Чорна О. М., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи

Протокол від «26» червня 2024 р. № 18

Завідувач кафедри Паламарчук О.М.

«26» червня 2024 р.

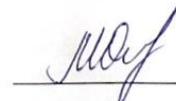
Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол від «19» серпня 2024 р. № 1

Голова НМК Волошина О.В.

«__19__» серпня 2024 р.

Погоджено:

Гарант освітньої програми к.пед.н., доц. Моклюк М.О.

«_19_»_серпня_2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,0	<u>Галузі знань</u> 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
	<u>Спеціальності</u> 014.01 Середня освіта (Природничі науки)		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання <i>не передбачено навчальним планом</i>		РІК НАВЧАННЯ	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 60		СЕМЕСТР	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3,5 год.</i> <i>самостійної роботи здобувача – 10 год.</i>	<u>Освітня програма:</u> Середня освіта. Природничі науки Ступінь вищої освіти бакалавр	ЛЕКЦІЇ	
		14 год.	4 год.
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		10 год.	10 год.
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		4 год.	
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ -	
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		32 год.	46 год.
		ВИД КОНТРОЛЮ: залік	

ПРИМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:
 для денної форми навчання – 42,7%; 57,3%
 для заочної форми навчання – 12%; 88%

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна психологія» є надання здобувачам систематизованих знань з загальної психології, вивчення основних методологічних та теоретичних засад, методів дослідження психологічних явищ, формування професійної свідомості та самосвідомості.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці здобувачів з питань:

- формування наукового підходу до вивчення особливостей психічного життя людини й законів розвитку й функціонування психіки;
- ознайомлення з базовими категоріями й поняттями психологічної науки,

основними методологічними і дослідницькими проблемами психології та шляхами їх рішення, з різноманітною проблематикою загальної психології особистості та пізнання;

- ознайомлення з основними теоретичними підходами до розуміння структури й закономірностей розвитку особистості;

- представлення аналізу індивідуальних особливостей людини (здібностей, спрямованості, темпераменту, характеру), внутрішньої (емоційної й вольової) регуляції її діяльності та засобів відображення інформації, уявлень про формування та розвиток механізмів поведінки та діяльності;

- розвитку вмінь використовувати теоретичні та практичні знання з психології на практиці;

- формування у здобувачів навички побудови самостійних теоретичних й експериментальних психологічних досліджень.

2.1. Компетентності

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психологічної науки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2.1.1. Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 5. Здатність поважати і цінувати українську національну культуру, різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК 6. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 7. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 8. Здатність до пошуку, аналізу і синтезу інформації з використанням різних джерел.

ЗК 14. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.

2.2. Результати навчання

ПРН 3. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання здобувачів освіти у закладах різного типу.

ПРН10. Знає та розуміє зміст і особливості різних видів позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології, володіє сучасними методами й технологіями їх організації та проведення.

ПРН16. Вміє оцінювати результати навчання здобувачів освіти і здійснює їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 21. Використовує комп'ютерну техніку, програмні засоби, комп'ютерні мережі та інтернет-ресурси для пошуку, обробки, зберігання і подання інформації.

ПРН 23. Володіє формами і методами виховання здобувачів освіти на уроках природничих наук, фізики, хімії, біології і в позакласній роботі, вміє відслідковувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти.

ПРН 26. Володіє основами професійної мовленнєвої культури державною мовою у процесі навчання природничих наук, фізики, хімії, біології в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 27. Формує у здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії засобами активної та пасивної комунікації.

ПРН 31. Відповідально управляє діями здобувачів освіти, які спонукають їх до самостійного прийняття рішень, подолання труднощів, проявів поваги до інтелектуальної праці та її

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальна психологія як наука

Тема 1. Психологія як наука

Основні підходи до визначення історичних етапів розвитку психологічної науки. Психологія як наука про душу Психологія як наука про свідомість. Психологія як наука про поведінку. Психологія – наука про психіку як єдність свідомого і несвідомого, зовнішнього і внутрішнього психічного у взаємодії людини зі світом. Напрямки зарубіжної психології. Предмет і завдання сучасної психології. Місце психології в системі наук. Галузі психології. Методи психології. структура сучасної психології. Принципи вітчизняної психології.

Тема 2. Психологічна характеристика діяльності. Психологія особистості

Поняття про діяльність. Структура діяльності. Засвоєння діяльності, формування знань, умінь та навичок. Основні види діяльності людини та їх характеристика.

Поняття про особистість. Особистість. Індивід. Індивідуальність. Мотиваційно-потребова сфера особистості. Спрямованість особистості. Структура особистості. Біологічне та соціальне в структурі особистості. Самосвідомість особистості. Формування особистості. Увага особистості.

Розділ 2. Пізнавальна сфера особистості

Тема 3. Відчуття та Сприймання

Поняття про відчуття. Психологічні основи відчуттів. Класифікація відчуттів. Основні властивості відчуттів. Розвиток відчуттів і формування сенсорної організації особистості. Поняття про сприймання. Психологічні основи сприймання. Основні властивості сприймання. Розвиток сприймання в онтогенезі.

Тема 4. Пам'ять. Мислення. Уява

Поняття про пам'ять та її значення в житті людини. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Індивідуальні відмінності пам'яті. Розвиток пам'яті в онтогенезі.

Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Основні форми мислення. Мислення як процес. Основні мислительні операції. Мислення і розв'язання задач. Види мислення. Індивідуальні особливості мислення.

Уява як специфічний вид пізнавальної діяльності. Фізіологічні основи уяви. Способи створення уяви. Види уяви. Види уяви. Індивідуальні відмінності уяви. Розвиток уяви в онтогенезі.

Тема 5. Емоції та почуття. Воля

Поняття про емоції і почуття. Фізіологічні основи емоцій. Форми переживання почуттів. Вищі почуття. Емоційні властивості особистості. Розвиток і виховання почуттів.

Воля як регулювання діяльності особистості. Теорії волі. Вольовий акт простий та складний. Вольова сфера особистості. Формування вольових якостей.

Тема 6. Індивідуальні властивості особистості

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Типи темпераменту. Властивості нервової системи. Поняття про характер. Структура характеру. Формування характеру в онтогенезі. Здібності. Задатки як фізіологічні передумови здібностей. Обдарованість. Талант Геніальність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІНД	С.Р.		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІНД	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1 Загальна психологія як наука												
Тема 1. Психологія як наука	8	2				6	10					10
Тема 2. Психологічна характеристика діяльності. Психологія особистості	10	2	2			6	12	2	2			8
Разом за розділом 1	18	4	2			12	22	2	2			18
Розділ 2. Пізнавальна сфера особистості												
Тема 1. Відчуття. Сприймання	10	2	2	2		4	10		2			8
Тема 2. Пам'ять. Мислення. Уява	10	2	2			6	10		2			8
Тема 3 Емоції почуття. Воля.	10	2	2			6	8		2			6
Тема 4. Індивідуальні властивості особистості	10	4	2	2		2	10	2	2			6
Разом за розділом 2	40	10	8	4		18	38	2	8			28

УСЬОГО ГОДИН	60	14	10	4		32	60	4	10			46
---------------------	-----------	-----------	-----------	----------	--	-----------	-----------	----------	-----------	--	--	-----------

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Психологія як наука	2	
2	Психологічна характеристика діяльності. Психологія особистості	2	2
3	Відчуття. Сприймання	2	
4	Пам'ять. Мислення. Уява	2	
5	Емоції почуття. Воля.	2	
6	Індивідуальні властивості особистості	4	2
УСЬОГО ГОДИН		10	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Психологічна характеристика діяльності. Психологія особистості.	2	2
2	Відчуття та сприймання	2	2
3	Пам'ять Мислення Уява	2	2
4	Емоції і почуття. Воля	2	2
5	Індивідуальні особливості особистості	2	2
УСЬОГО ГОДИН		10	10

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Відчуття та сприймання	2	-
2	Індивідуальні особливості особистості	2	-
УСЬОГО ГОДИН		4	-

8. Теми індивідуальних занять (навчальним планом не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Психологія як наука	4	10
2.	Психологічна характеристика діяльності. Психологія особистості	6	8
3.	Відчуття та сприймання	6	8
4.	Пам'ять. Мислення. Уява	2	8
5.	Емоції і почуття Воля	4	6
6	Індивідуальні властивості особистості	6	6
УСЬОГО ГОДИН		32	46

10. Індивідуальні завдання (не передбачено)

11. Методи та технології навчання

Навчальний процес передбачає засвоєння и основного програмного матеріалу з дисципліни «Загальна психологія» на лекційних, практичних заняттях, під час самостійної роботи. Лекційні та практичні заняття зорієнтовані на засвоєння основних психологічних аспектів, які вивчаються у кожному розділі.

У процесі навчання використовуються традиційні (лекція, бесіда, пояснення, підготовка до практичного заняття, самостійна робота), інноваційні (дискусія, контекстне навчання, проблемне навчання, застосування ІКТ для презентації й опрацювання навчального матеріалу, кейс-метод, метод проектів, ігрове моделювання).

Пояснювально-ілюстративний метод – реалізовується на лекціях у формі розповіді чи пояснення значного за обсягу теоретичного матеріалу, він допомагає полегшити розуміння складної навчальної інформації, систематизувати її.

Метод проблемного викладу навчального матеріалу – реалізується за рахунок створення проблемних ситуацій, надання допомоги здобувачам у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань.

Дослідницький метод дозволяє залучити здобувачів до самостійного розв'язання завдань наукового характеру.

В освітньому процесі використовуються наступні інтерактивні форми проведення практичних занять:

- кейс-метод – здобувачам надаються ситуації, вони повинні їх інтерпретувати, виявити проблему, опрацювати теоретичну інформацію згідно виявленої проблеми, надати практичні рекомендації;

- ситуаційні задачі;

- рольові ігри;

- робота в малих групах.

- робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами (конспектування, тезування, анотування);

У рамках означених технологій основними методами навчання є: проблемне навчання, дослідницький метод, виконання і захист індивідуальних завдань.

Таблиця 1.1.

Освітні технології

№	Вид заняття	Навчальні технології, які використовуються
1	Лекція	Лекція-бесіда, лекція-презентація, лекція-дискусія.
2	Практичне заняття	Навчальна дискусія; рольова гра; симуляція, кейс-метод; аналіз проблемної ситуації.

3	Самостійна робота	Підготовка до занять; індивідуальна практична робота; створення презентацій, індивідуальна практична робота (робота з електронними носіями, джерелами, базами); розв'язання кейсів.
---	-------------------	---

Дистанційна форма навчання реалізується за допомогою та з використанням платформ Google Meet, Zoom.

12. Критерії та методи оцінювання

Критерієм досягнення запланованих програмних результатів навчання є глибина, системність, усвідомленість знань загальної з психології їх інтеграція із знаннями дотичних дисциплін, дієвість умінь і навичок їх застосування для розв'язання різних практичних завдань.

Оцінювання запланованих програмних результатів навчання впродовж семестру здійснюється за допомогою усного опитування та / або тестових зрізів на практичних заняттях, виконання здобувачами письмових контрольних робіт, обліку самостійної роботи за кожною темою. Підсумкове оцінювання запланованих програмних результатів навчання відбувається під час відповідей здобувачів на залікові питання й завдання.

Поточний контроль знань здобувача включає в себе оцінювання рівня його теоретичної та практичної підготовки, творчих успіхів, глибини знань за кожний модуль:

а) на практичних заняттях (виконання аудиторних, домашніх, творчих завдань, рівня теоретичної підготовки, оригінальності при розв'язанні завдань);

б) виконання тестових завдань (індивідуальних завдань для кожного здобувача; вони можуть бути аудиторними, домашніми, містити творчі завдання для кожного здобувача; або містити певні розрахунки за алгоритмами розібраними на лекційних на практичних заняттях. Виконання тестових завдань дає можливість викладачу виявити глибину засвоєння студентом окремих важливих тем, розділів, тобто оцінити рівень його знань);

в) написання опорних конспектів та рефератів з окремих тем.

Рубіжний контроль знань здобувача включає в себе оцінювання рівня його умінь, навичок, теоретичної та практичної підготовки, творчих успіхів, глибини знань за сукупність модулів, що мають спільну основу (або це підведення рейтингу рівня знань за певний академічний термін навчання, наприклад, за два місяці). Рубіжний контроль знань оцінюють шляхом проведення підсумкових контрольних робіт, колоквиумів, кафедральних та ректорських контрольних робіт. *Підсумковий контроль* проводиться за результатами поточного контролю, заліку або екзамену. При згоді здобувача, до відомості обліку успішності може бути проставлена залікова оцінка на підставі поточного рейтингової оцінки.

На підсумковий (семестровий) контроль – залік – рішенням кафедри відводиться 20 балів ЄКТС.

ВДПУ ім. М. Коцюбинського використовує стобальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ЄКТС, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНИЙ

Шкала оцінювання: ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

14. Методичне забезпечення

1. Розроблені методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Загальна психологія».

2. Комплекти тестових завдань для поточного та рубіжного контролю знань здобувачів.

3. Презентації навчальної інформації за змістовими модулями у програмі Microsoft Office PowerPoint.

14. Рекомендована література

Основна

1. Волошина В. В. Загальна психологія: Практикум Київ Каравела, 2017. 280 с.
2. Долинська Л. В. Загальна психологія: Хрестоматія. Навч. Посіб. Київ : Каравела, 2017. 640 с.
3. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 388 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія : навчальний посібник для ВНЗ Київ : Центр учбової літератури, 2019. 272 с.
5. Москалець В.П. Загальна психологія: Підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 564 с.
6. Пальм Г. А. Загальна психологія: навч. посіб.. Київ : ЦНЛ, 2009. 210 с.
7. Психологія: Підручник. Київ : Либідь, 2001. 560 с.
8. Сергєєнкова О. П. Загальна психологія. Навч. Посіб. Київ «Центр учбової літератури», 2019. 296 с.
9. Скрипченко О. В. Загальна психологія: Підручник. . Київ. Каравела, 2017. 464 с.

Додаткова

1. Дубравська Д.М. Основи психології: Навч. посібник. Львів: Світ, 2001.
2. Русинка І.І. Психологія : Навч. посібник К.: Знання, 2007.
3. Савчин М.В. Загальна психологія. Частина 1. Нвч. пос. Дрогобич. 2009.- 372 с.
4. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: переклад з німецької. – К.: Знання-Прес,
5. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах. Навч. посбник. Київ.: 2004.
6. Коломієць Л. І. Психологія загальна та вікова: Навчальний посібник у 2-х частинах. Вінниця, 2015. Ч.1 160 с.; Ч.2 200 с.
7. Основи психології : підручн. Київ : Либідь, 1996. 632 с.
8. Партико Т. Б. Загальна психологія. Київ :Видавн. дім «ІнЮре». 2008. 416 с.
9. Психологія : навч. посібн. к. Київ : Професіонал, 2004. 216 с.

15. Інформаційні ресурси з інтернету

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн (<https://stud.com.ua/psihologiya/>)
2. Бібліотека навчальної і наукової літератури (http://sbiblio.com/biblio/archive/psihologija_i_pedagogika/16.aspx)
3. Безкоштовна бібліотека підручників (<http://www.info-library.com.ua/>)
4. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
5. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
6. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
7. Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbisnbuy>